

کمی درباره جشنواره بین المللی جایزه «عکس ۵» صحبت کنید.

جایزه بین المللی «عکس ۵» یک رویداد بین المللی در حوزه عکس و ویدیو آرت است و قصد آن ایجاد پلی ارتباطی بین کشورهای مختلف جهان و تبادل اندیشه و فرهنگ های مختلف با این سرزمین پهناور بوده است. این جایزه خود را امدار ثبت تک درختی می داند که در حومه دماوند واقع در روستای آرو حدود ۵۰۰ سال ریشه دوانده است. این درخت هر ساله در فصول مختلف سوژه عکس های عباس کیارستمی کارگردان و عکاس بین المللی قرار گرفته است. عکس های این درخت در گالری های مطرح جهان از جمله ژرژ پمپیدو در پاریس و موزه هنرهای معاصر نیویورک به نمایش گذاشته شده است. این تک درخت حدود ۵ سال پیش توسط خودم به ثبت رسید و برای تجلیل هر ساله از این سمبل فرهنگی و نمادی که بهترین اثر و یادآور عباس کیارستمی کارگردان و عکاس بزرگ است، دلیلی بر بنیان این جشنواره بوده است.

عدد پنج در کنار کلمه عکس معنای خاصی دارد؟

نام «۵» برگرفته شده از فیلم «۵» ساخته عباس کیارستمی است. این فیلم در سال ۲۰۰۳ میلادی ساخته شد. این فیلم در برگیرنده ۵ نما است که هر کدام به طور متوسط دارای زمانی در حدود ۱۶ دقیقه هستند. نام پنج در اواخر سال ۱۳۹۸ توسط شورای سیاست گذاری برای این جشنواره انتخاب شد.

ایده این جشنواره چطور به ذهنتان رسید؟

ایده این جشنواره در حین ساخت مستند همراه با باد عباس کیارستمی که بعد از فوت این کارگردان و عکاس فقید بین المللی توسط خودم ساخته شده شکل گرفت و در آن شخصیت هایی همچون آیدین آغداشلو، لیلی گلستان، ابراهیم حقیقی، کیانوش عیاری، مریم زندی، محسن آرم حضور داشتند. که در سکنس مریم زندی عکاس مشهور ایرانی به ذهنم رسید و بعد از آن سکناس با ثبت میراث فرهنگی این درخت و تجلیل هر ساله از آن پایه های این جشنواره شکل گرفته است. این مستند حدود شش ماه در سینمای هنر و تجربه به اکران درآمد و توسط شرکت معتبر «ما کا تو» در فرانسه خریداری شده و در سرتاسر فرانسه پخش شده است.

چرا این جشنواره به عکس و ویدئو آرت اختصاص دارد؟

به دلیل اینکه عباس کیارستمی در کنار فیلم سازی نیمی از زندگی هنری خود را در عکاسی و ویدئو آرت گذاشته و در این ژانر هنری نیز فضای مطرح جهانی را فتح کرده و در بهترین موزه ها و گالری های جهان آثار عکاسی و ویدئو آرت خود را به معرض نمایش گذاشته است. تصمیم شورای سیاست گذاری این جشنواره بر این بوده که این جشنواره به شکل کاملاً تخصصی در این دو حوزه یعنی عکاسی و ویدئو آرت فعالیت خود را در دو ژانر طبیعت بی جان و لند اسکپ شروع کند. که حدود شش سال با سفارش موسسه فرهنگی هنری پیشرو پارسیان امرداد و به سفارش و طرح خودم و مجری طرح احمد عرب بیگی مجسمه ساز یک مجسمه ای که سمبل این جشنواره ماست از دست دوربین و عینک عباس کیارستمی ساخته شده و به عنوان یکی از مهم ترین جوایز این جشنواره نام دوربین طلای عباس کیارستمی نام گذاری شده است. که این مجسمه در سه دوره اولین خود که بر طبق تصمیمی توسط شورای سیاست گذاری جشنواره در موزه سینمای کشور برگزار می شد در بخش گنجینه نگهداری شده و در چهارمین دوره این جشنواره از موزه سینما تحویل گرفته شده و در دبیرخانه این جشنواره نگه داری می شود و در چهارمین دوره این جشنواره با نام دوربین طلای عباس کیارستمی به عنوان مهم ترین جایزه این جشنواره در بخش اصلی رقابتی عکس و ویدئو آرت و در بخش «نگاه نو» به شرکت کنندگان داده خواهد شد.

حمایت از این جشنواره تا به امروز چطور بوده است؟

عکاسان و سینماگران مطرحی در جهان از این جشنواره حمایت کرده و بخشی از آنها در بخش هیات داوران حضور دارند و در بخش مستر در اختیار این جشنواره قرار داده اند که در دومین دوره این جشنواره به مدت دو هفته در گالری شیرین به نمایش درآمد. در هر دوره از این جشنواره رییس هیات داوران آن از مهم

ترین چهره های هنری و فرهنگی کشورهای مختلف جهان می باشد به عنوان مثال ژان میشل فرودون رییس سابق مجله کایه دو سینما و از چهره های مطرح فرانسوی به عنوان رییس هیات داوران دوره دوم این جشنواره حضور داشته و در چهارمین دوره عکاس مشهور کشور ژاپن ناکافوجی به عنوان رییس هیات داوران حضور دارد. داوران دیگری از کشورهای ترکیه، فرانسه، ژاپن، ایتالیا، استرالیا، ایران و..... حضور داشته اند. عکاسان مهمی از جمله آیاکو تاکایشی از فرانسه و روبرت ونکوزولت از کشور استرالیا و مارا زامیونا و فرانسکو رومرو از کشور ایتالیا و تاهیر اون از کشور ترکیه و کریستوفر جاکرویت از کشور فرانسه به عنوان اعضای هیات داوران جشنواره بین المللی عکس پنج حضور داشته اند.

این جشنواره را از چه نظر بین المللی می دانید؟

این جشنواره جزو تنها جشنواره ایران در حوزه بین الملل بوده که با همکاری سفارت های مختلف در ایران به فعالیت خود ادامه داده است و برخی آثار منتخب خود را در آن سفارتخانه ها به نمایش گذاشته است از جمله سفارت ایتالیا، ژاپن و..... و دلیل دیگر آن حضور عکاسان کا تا به امروز از سرتاسر جهان به این جشنواره آثار خود را ارسال کرده اند. از جمله شرکت کنندگانی از کشورهای هندوستان، ژاپن، ایتالیا، امریکای جنوبی، ترکیه و فرانسه که در این جشنواره عکس و ویدئو آرت های خود را ارسال کرده اند. لازم به ذکر است که سومین دوره برگزاری این جشنواره با حمایت مستقیم سفارت ژاپن در ایران شکل گرفته است. بخش دیگر این همکاری با حضور سفارتخانه ها و سخنرانی سفیران و دبیران اول فرهنگی درباره این جشنواره و تاثیر عباس کیارستمی بوده است.

چهارمین دوره جشنواره دارای چه بخش های است؟

این جشنواره دارای سه بخش اصلی است که یک بخش آن در روز اول تیرماه هر سال در روز بزرگداشت عباس کیارستمی برگزار شده و در آن اعلام جوایز خواهد شد و بخش دیگر آن بخش سینماتک این جشنواره می باشد که هر ساله برای بالابردن سطح ارتقای عکاسی برنامه های ویژه ای را در روز ملی سینما برگزار می کنیم که در آن روز با برنامه هایی همچون نمایش مستند عکاسان برتر جهان یا یک هفته با کیارستمی یا تاثیر سینمای یاسیجیرو اوزو و برای قاب بندی و ترکیب بندی و..... کار کرده و بخش آخرین آن نمایش آثار برتر یا منتخبین این جشنواره است. اما در چهارمین دوره این جشنواره بر اساس تصمیم رییس شورای سیاست گذاری جشنواره لیلی گلستان این جشنواره محل برگزاری خود را از موزه سینما کشور به موزه هنرهای معاصر تغییر داده است که این تصمیم از روزهای اول شکل گیری این جشنواره بوده است و در صورت امکان تلاش می شود تا همیشه بتواند همچنین مراسم بین المللی را در موزه هنرهای معاصر تهران برگزار کند.

همچنین در کنار این گونه رویدادهای بین المللی برای آن که به سطح ارتقا کیفی این جشنواره کمک شایانی شود هر سال سعی می کنیم به غیر از سخنرانی افراد مشهور درباره این کارگردان بزرگ یک تجلیل ویژه از این هنرمند داشته باشیم. سال گذشته این کار با هنر بزرگمهر حسین پور انجام شد. در این دوره تصمیم گرفتیم در کنار وجهه های هنری که عباس کیارستمی در سینما، عکاسی و گرافیک داشته امسال یکی از بدعت ها و نوآوری های این هنرمند را که در سرودن شعر بوده است در نظر بگیریم.

کتاب اشعار «برگ و باد» عباس کیارستمی جزء اشعاری است که ما را با اشعار به شدت مینیمال مواجه می کند که شبیه حس و حال هایکو ژاپنی است اما هایکو نیست چون هفده هجایی نیست اما اشعارش حس و حالی مانند اشعار فوتوریستی روسیه مثل اشعار مایاکوفسکی دارد. در نتیجه بیشتر می توانیم عباس کیارستمی را در اشعار و عکس هایش پیدا کنیم. در این دوره اشعار عباس کیارستمی به شکل پر فور منس اجرا می شود که نازنین فراهانی خوانش این اشعار را به فارسی بر عهده دارد و بعد از آن با نوازنده ویولنسل بر اساس حس و حال اشعار و فضا با موسیقی کلاسیک باده نوازی می کند.

همچنین حمید هادی نژاد عضو نقاشان سندنیکای برلین بر اساس فضا، المان هایی را بر بوم پنج متری به تصویر می کشد. این پر فور منس در رمپ اصلی موزه هنرهای معاصر در روز یکم

تیرماه سال جاری همزمان با سالروز تولد عباس کیارستمی برگزار می شود. امسال رئیس هیئت داوران ناکافوجی عکاس مشهور ژاپنی است. سیاست این جشنواره این است که هر سال از حضور یکی از عکاسان مطرح و فیلمساز دنیا برای ارتقای عکاسی استفاده کنیم که سال گذشته ژان میشل فرودون رئیس هیئت داوران بود. ناکافوجی تا به امروز حدود ۱۳ بار رئیس هیئت داوران در جشنواره های مختلف در سراسر دنیا بوده ولی در ایران برای اولین بار است که این اتفاق رقم می خورد. هدف این جشنواره این است که عکاسان ایرانی در کنار عکاسان دنیا خودشان را محک بزنند و هنر عکاسی در ایران بیشتر ارتقا یابد. امسال فرانک باکویت از آلمان، آیاکو تاکایشی از فرانسه، لیلی گلستان از ایران، علیرضا شادی زاده از ایران، علیرضا کاندجی از ایران، مجید طالبی از ایران، عادل هروی از ایران، تاهیر از ترکیه، بهداد نجفی مدیر گالری راگاید و... هیئت داوران هستند.

وجود جشنواره های بین المللی در هر کشوری یکی از لازمه ها برای تقابل فرهنگی و هنری بوده و از نظر من آبروی فرهنگی هر کشوری در جشنواره های بین المللی آن کشور تعریف می شود و تنها راه تبلیغات صریح فرهنگی و هنری برای فرهنگ بومی یا ملی هر کشوری می باشد. بودن جشنواره های بین المللی در هر کشوری از جمله کشور ایران باعث ارتقای سطح کیفی هنری و رقابتی سالم و اطلاع رسانی هنرمندان از دیدگاه ها و تقابل سالم هنری و فرهنگی با دیگر هنرمندان جهان می باشد و اصلاً هنر در دیالکتیک فرهنگی بین هنرمندان کشورهای مختلف جایگاه اصلی یا هویت فردی خود را پیدا می کند که وجود جشنواره های بین المللی می تواند این بستر رقابتی را ایجاد کند و فرق جشنواره های بین المللی با گالری ها که در فضای بین المللی کار می کنند می تواند بزرگ بودن فضای موجود آنها برای حضور بیشتر هنرمندان در کنار یکدیگر به غیر از فروش آثار و جوایزها و بخش رقابتی آن باشد.

یکی از مهم ترین مسائل هر جشنواره ای چه بین المللی یا غیره یا گالری ها در کشور ما نداشتن پروپوزال مشخص برای فعالیت بوده مثلاً ما در گالری های مطرح جهان یا جشنواره های مطرح جهان با رجوع کردن به سایت جشنواره و خواندن استیمنت آن از فضای کاری آن جشنواره یا گالری و نزدیکی آن با سبک کاری هنرمند آشنا می شویم به شکلی که هر هنرمندی بر اساس سبک کاری خود به یک گالری یا جشنواره ورود می کند که این فضا می شود گفت در کشور ما به ندرت دیده می شود یا اگر هم دیده می شود به دلیل عدم استمرار به تم آن گالری یا جشنواره تبدیل نمی شود. ما هنگام تاسیس جشنواره بین المللی جایزه عکس پنج سعی کردیم تا به امروز بر اساس پروپوزال تعریف شده و استمنتی قالب فضای جشنواره را چه در بخش عکاسی و ویدئو آرت در دو ژانر طبیعت بی جان و لنداسکپ قرار دهیم. یکی از دلایل ما برای انتخاب این دو ژانر در این جشنواره، اول نگاه عباس کیارستمی به لنداسکپ در حوزه عکاسی که از دید من کیارستمی به معنای واقعی کلمه تنها عکاسی در کشور ما و حوزه خاورمیانه بوده که دارای ژانری مشخص مانند انسل آدامز عکاس مشهور آمریکایی بوده است به این معنی که تمام طول عمر خود را در این ژانر عکاسی در بالاترین مرتبه گذارنده است که این انتخاب به غیر از علاقه عباس کیارستمی به طبیعت هوش سرشار این هنرمند در پژوهش و شناخت بی اندازه از جغرافیای سرزمین خود بوده است. به دلیل اینکه عکاسی تا قبل از ورود عباس کیارستمی به این حوزه و شهرت جهانی در آن بیشتر در کشور مادر فضایی خیابانی یا اجتماعی توسط عکاسان مشهور و غیر مشهور حرکت کرده است و فقط عکاسان کمی از جمله مریم زندی عکاس مشهور ایرانی می باشد که او نیز با هوشی سرشار از لنداسکپ به عنوان ژانر خود برای تقابل با هستی و معنای آن در قالب فاین آرت نه عکاسی توریستی استفاده کرده است. از نظر من مادر حوزه عکاسی خیابانی به دلیل نبود دیالکتیک های رایج اجتماعی و فرهنگی در کشورمان خیلی نمی توانیم مانور یا حرکت قدرتمندی داشته باشیم و یکی دیگر از دلایل ما برای انتخاب این دو ژانر در این جشنواره به دلیل زیبایی جغرافیایی ایران و دیالکتیک جغرافیایی آن بوده یعنی ما در کشور پهناوری زندگی می کنیم که به معنای واقعی کلمه دارای هزاران جغرافیای شگفت انگیز می باشد و این می تواند بستر الهام بسیار زیاد و خوبی برای همه عکاسان این سرزمین باشد و به راحتی هر عکاسی می تواند با ممارست و نگاه عمیق عکاسی با نزدیک کردن این طبیعت بکر در عکاسی به فاین آرت خود را در کنار عکاسان دیگر جهان در این ژانر مهک زده و حتی در این عرصه خود نمایی کند.